

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/133/2024
Identifikačné číslo spisu:	6122449060
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122449060.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. D., narodeného X. P. XXXX, Q., Q. XXX/XXX, zastúpeného URBÁNI & Partners s. r. o., Banská bystrica, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, Pribinovej 19, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 7.306 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica, pod sp. zn. 21Csp/45/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. mája 2024, sp. zn. 15CoCsp/24/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. mája 2024, sp. zn. 15CoCsp/24/2023 ako aj rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 24. apríla 2023, č. k. 21Csp/45/2022- 84 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21Csp/45/2022-84 z 24. apríla 2023 žalobu o poskytnutie poistného plnenia v dôsledku ohlásenej škodovej udalosti zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. Právne vec posúdil podľa § 1, § 8a zákona č. 62/2020; § 101, § 104, § 788 ods. 1, § 797 ods. 2,3; § 799 ods. 2 Občianskeho zákonníka a po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že nárok nie je dôvodný, pretože námietka premlčania bola uplatnená dôvodne. Vzhľadom k uvedenému sa bližšie konkrétnymi okolnosťami veci nezaoberal. Mal za preukázané, že žalobcovi vznikla dňa 25.9.2018 škoda na jeho vozidle (Volkswagen Touareg, ev. číslo W.-XXXGG), mal uzavretú zmluvu o havarijnom poistení so žalovanou ako poisťovateľom. V konaní nebolo sporné, že žalobca si u žalovanej uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenou poistnou udalosťou na jeho vozidle, a to výšku nákladov na opravu v sume 7. 306,43 eur zníženú o 5% za spoluúčasť žalobcu. Výška škody nebola uhradená. V konaní bolo sporné, či nárok nie je premlčaný a tiež dôvodnosť nároku.

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že poistná udalosť nastala 25.9.2018, podľa § 104 Občianskeho zákonníka trojročná premlčacia doba začala plynúť rok po poistnej udalosti dňa 25.9.2019. V zmysle § 101 Občianskeho zákonníka uplynula dňa 25.9.2022. Žaloba je datovaná z

25.9.2022, bola však elektronicky podpísaná 25.10.2022.

1.3. Podľa názoru súdu prvej inštancie zákonodarcu nemienil, ani neupravil spočívanie všetkých premlčacích lehôt v období od 27.3.2020 do 30.04.2020 a následne od 19.1.2021 do 28.2.2021, ale len neplynutie tých premlčacích lehôt, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu práva, teda tých, ktorých koniec by uplynul v čase od 27.3.2020 do 30.04.2020 a následne od 19.1.2021 do 28.2.2021. V rozhodovanom prípade malo dôjsť k premlčaniu 25.9.2022.

1.4. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že časový úsek medzi 27.3.2020 do 30.04.2020 sa do počítania premlčacích lehôt nezapočítava, pretože k predĺženiu hmotnoprávnej lehoty dochádzalo iba v prípade, že táto mala uplynúť v tom - ktorom období od 27.3.2020-30.04.2020 alebo 19.1.2021-28.2.2021. Keďže žaloba bola súdu prvej inštancie zaslaná najskôr 25.10.2022, bola zaslaná oneskorene. Z uvedeného dôvodu sa súd prvej inštancie nezaoberal vecnou argumentáciou žalobcu ohľadom nároku, ani nenariadil dokazovanie znaleckým posudkom na preukázanie vzniku škody. Dospel k záveru, že nárok je premlčaný. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom z 29. mája 2024 sp. zn. 15CoCsp/24/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolanie nemožno považovať za dôvodné. Konštatoval, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne a riadne odôvodnil. Uviedol, ktoré skutočnosti sú sporné a ktoré nie, pričom identifikoval podstatu sporu v tom, že je potrebné predovšetkým dať odpoveď na vznesenú námietku žalovaného, či nárok žalobcu je premlčaný alebo nie. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že nárok premlčaný je, preto v závere rozhodnutia správne uviedol, že sa ďalej nebude zaoberať vecnou argumentáciou žalobcu ohľadom jeho nároku a tiež nenariadil dokazovanie znaleckým posudkom na preukázanie vzniku škody, nakoľko nárok je premlčaný. Odvolací súd ustálil, že súd prvej inštancie použil správne právne normy na daný skutkový stav, tieto aj správne aplikoval a vyložil. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu.

2.2. Následne odvolací súd konštatoval, že podstatou rozhodnutia je posúdenie otázky, ktorá má významný vplyv na plynutie premlčacej lehoty. Žalobca zastával názor, že dochádza k predĺženiu premlčacej lehoty v dôsledku zákona č. 62/2020 Z. z.. Poukazuje pritom na dôvodovú správu k tomuto zákonu a zároveň interpretuje dané ustanovenia. Žalovaná v reakcii zdôraznila závery, ktoré vyplývajú z dôvodovej správy. Z dokazovania je zjavné, že nárok bol uplatnený po lehote, avšak, ak by došlo k predĺženiu lehoty, ako argumentuje žalobca, nárok by premlčaný nebol.

2.3. Odvolací súd následne dôvodil, že škodová udalosť nastala 25. 9. 2018, potom v zmysle § 104 Občianskeho zákonníka začiatok premlčacej lehoty sa posunul až o rok, teda premlčacia lehota začala plynúť 25. 9. 2019. V zmysle § 101 Občianskeho zákonníka trojročná všeobecná lehota by uplynula dňom 25. 9. 2022, čo bola sobota. Poukázal na § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého koniec lehoty určenej podľa rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Podľa ods. 3 ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Na základe uvedeného premlčacia lehota potom uplynula 26.9.2022. Žalobca na žalobe síce uviedol dátum 25. 9. 2022, avšak bolo preukázané, že žalobu reálne odoslal až 25. 10. 2022.

2.4. Rozhodujúce teda pre posúdenie včasnosti podania žaloby je, či sa táto lehota posúva o 35 dní, kedy podľa názoru žalobcu táto lehota spočívala, neplynula, a to v období od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020 a tiež o lehotu 41 dní za obdobie od 19. 1. 2021 do 28. 1. 2021. Ak by súd dal za pravdu žalobcovi, potom by táto lehota mala uplynúť 11. 12. 2022 (nedeľa), v zmysle § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka teda v pondelok 12. 12. 2022. Žalobca by tak podal žalobu včas.

2.5. Odvolací súd uviedol, že dôvodová správa k právnej norme sama o sebe nie je právne

záväzná. Jej účelom je poskytnúť vysvetlenie a kontext k právnym predpisom, ale nevytvára právne povinnosti ani práva. Je to skôr nástroj, ktorý pomáha pri interpretácii právnych predpisov. Právne záväzný je samotný text právneho predpisu. Tento však žalobca vykladá rozdielne od súdu aj žalovanej.

2.6. Následne argumentoval s poukazom na dôvodovú správu (k zákonu č. 62/2020 Z. z.), z ktorej k § 1 vyplýva, že „Navrhované opatrenie má za cieľ v písmene a) dočasne zabezpečiť to, že premlčacie a prekluzívne lehoty nebudú do konca apríla 2020 plynúť a v písmene b) navrátiť premlčacie a prekluzívne lehoty, ktoré uplynuli v čase od 12. marca 2020 do dňa účinnosti predkladaného zákona, t. j. v čase od vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Predkladateľ má za to, že toto opatrenie môže prispieť k tomu, aby občania a podnikatelia nemuseli nevyhnutne vykonávať úkony potrebné pre uplatňovanie ich práv v súkromnoprávných vzťahoch v čase pandémie bez obavy, že by prišli o svoje práva v dôsledku premlčania alebo preklúzie. Navrhované ustanovenie je zamerané na súkromnoprávne vzťahy, t. j. právne vzťahy vznikajúce podľa predpisov súkromného práva najmä Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka.“

2.7. Odvolací súd sa stotožnil s obranou žalovanej, keď zastáva názor, že právna úprava poskytuje ochranu len tým subjektom, ktorých nároky by sa v období od účinnosti zákona, t. j. od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020, resp. od 19. 1. 2021 do 28. 2. 2021 premlčali alebo zanikli. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo účelom zákona predĺžiť premlčaciu lehotu, ale poskytnúť dodatočný náhradný čas na uplatnenie práva pre tých, ktorých právo by v uvedených lehotách zaniklo, alebo sa premlčalo. Správne žalovaná poukázala na to, že žalobca mal dostatok času aj po 28. 2. 2021 na uplatnenie nároku na súde.

2.8. Následne odvolací súd z hľadiska výkladu § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. (rovnako aj § 8 tohto zákona) z gramatického vyjadrenia slovného spojenia „uplynutím ktorých by došlo“ vyplýva, že toto ustanovenie sa týka len tej časti premlčacej lehoty, ktorej uplynutie mohlo nastať v časovom rámci ustanovenom v § 1 a § 8 citovaného zákona. Iba v prípade, ak by koniec plynutia premlčacej lehoty, teda posledný deň premlčacej lehoty spadol do uvedeného časového rozhrania podľa § 1 písm. a) citovaného zákona, táto premlčacia lehota by mala uplynúť v čase odo dňa účinnosti citovaného zákona od 27. 3. 2020 do 30. 4. 2020, vtedy by táto premlčacia lehota bola zachovaná, lebo by neplynula. Z týchto dôvodov § 1 a § 8 zákona č. 62/2020 Z. z. poskytujú ochranu pred premlčaním nároku oprávnenej osoby, avšak tieto ustanovenia sa vzťahujú len na tie prípady, resp. premlčacie lehoty, ktoré mali uplynúť v § 1 alebo § 8 vymedzenom časovom rámci, teda, ak by koniec premlčacej lehoty spadol do časového obdobia konkretizovanom danými ustanoveniami. Odvolací súd zastáva názor, že nie všetky premlčacie lehoty sa predlžujú. Taktiež odvolací súd poukázal na § 1 písm. b) citovaného zákona, podľa ktorého ak by premlčacia lehota uplynula po 12. 3. 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, teda do 27. 3. 2020, zákon predĺžil túto lehotu o 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Na základe daného ustanovenia tiež došlo k zmene v plynutí lehôt, relatívne premlčanému právu priznal nárokovateľnosť, ktorú však obmedzil lehotou ďalších 30 dní. Aj toto ustanovenie vychádzalo z predpokladu, že došlo k zániku takéhoto práva alebo k jeho premlčaniu v kritickom období. Zákonodarca neumožnil akékoľvek ďalšie plynutie danej lehoty a predĺženie lehoty o tieto dni výslovne viazal na uplynutie lehoty v konkrétnom časovom rámci, teda negeneralizoval akékoľvek všeobecné plynutie premlčacích lehôt. To isté platí aj pre výklad § 8 písm. b) citovaného zákona.

2.9. Odvolací súd zdôraznil, že ak by súd mal uveriť argumentácii žalobcu, táto by bola správna v prípade, ak by § 1 písm. a) bol v znení: Lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú. Následne doplnil, že zákon č. 62/2020 Z. z. rozlišuje plynutie hmotnoprávných lehôt a procesnoprávných lehôt, čo vyplýva z osobitnej úpravy plynutia hmotnoprávných lehôt v § 1 a § 8 a procesnoprávných lehôt v § 2 a § 9. Odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ zákaz pohybu z dôvodu pandémie ochorenia Covid-19 nemohol žiadnym spôsobom ohroziť právo vymáhateľné na súde v dostatočne dlhej premlčacej dobe na súde, nie je dôvod na predĺženie premlčacej doby, ktorej cieľom je nútiť k oprávneniu osobu, aby si svoje práva uplatnila na súde v primeranej lehote. Záverom poukázal na čl. 2 CSP a poukázal na iné svoje rozhodnutia (v rámci problematiky

premlčania lehôt) sp. zn. 17CoCsp/44/2023, 17CoCsp/8/2022, 43CoCsp/16/2022, 14 Co/10/2022, 17CoCsp/8/2022, 17CoCsp/41/2022. Rovnako plynutie lehôt posúdil napr. Krajský súd v Nitre v rozhodnutí 15CoCsp/24/2023, 8CoCsp/17/2022. Rovnaký názor vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR napr. uznesenia z 29.09.2021, sp. zn. 2Cdo/220/2021, uznesenia z 25.03.2021, sp. zn. 4Cdo/197/2020, uznesenia z 30. 11. 2021, sp. zn. 7Cdo/319/2021, uznesenie z 28. 3. 2023, sp. zn. 2Obdo/67/2020. Všetky rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkajú plynutia procesných lehôt ustanovených zákonom alebo určených súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkom konania a stranám sporu podľa § 2 ods. 1 a § 9 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z.. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odvodil z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Žalobca odvolaciemu súdu v rámci nesprávneho právneho posúdenia vytýkal, že rozhodnutia súdov nie sú v súlade so zákonom č. 62/2020 Z. z. a 91/2021 Z. z. Argumentoval, že v § 8 písm. a) zákona č. 91/2021 Z. z. je zákonné prerušenie plynutia lehôt, pričom sa týka úplne všetkých lehôt, ktoré spĺňajú druhovú definíciu, že ide o lehoty „ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva“ čím je vymedzené, že ide o lehoty premlčacie a prekluzívne. Poukázal tiež na písm. b) uvedeného paragrafu citovaného zákona, dôvodovú správu k vyššie uvedenému zákonu a web Ministerstva spravodlivosti SR. V rámci ním uvedeného dovolacieho dôvodu mal za to, že právne posúdenie účinkov lex corona v súvislosti so všeobecným prerušením plynutia lehôt v súkromnom práve nebolo podľa vedomostí žalobcu riešením dovolacím súdom, je táto otázka zásadná, nakoľko právne posúdenie odvolacím súdom i súdom prvej inštancie je de facto odmietnutie právnej ochrany podľa zákona č. 62/2020 Z. z. a 9/2021 Z. z., a to neprípustným zúžením pôsobnosti zákona, neprihliadnutím na neplynutie premlčacích lehôt a zachovaní lehoty v danej veci. Pri tejto rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu pri počítaní lehoty mal byť zohľadnený časový úsek 27. marec 2020 - 30. apríl 2020, t. j. 35 kalendárnych dní, a rovnako tak v čase od 19. januára do 28. februára 2021, kedy premlčacia doba neplynula. Následne poukázal na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR ohľadom predvídateľnosti súdnych rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 67/07, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 1/04, alebo PL. ÚS 8/04. navrhol rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá dovolanie žiadala odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Dovolací súd je pri rozhodovaní o dovolaní viazaný jednotlivými dovolacími dôvodmi tak, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní (§ 440 CSP).

9. V danom prípade žalobca tvrdí, že prípustnosť jeho dovolania je daná podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená

(písm. b).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Zo zákonného znenia ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je zrejmé, že na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a) až c) ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré, okrem iného, patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

12. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej dovolateľom označenej právnej otázky súdu.

14. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

15. Napriek skutočnosti, že žalobca v dovolaní neformuloval právnu otázku, v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku, jeho posúdením podľa obsahu v súlade s § 124 CSP (sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019), sa dovolací súd pokúsil vyabstrahovať právnu otázku, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie a ktorá (podľa názoru dovolateľa) nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená. Za túto potom považoval otázku „či sa ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, aplikujú len na premlčacie lehoty, ktoré uplynuli v rozhodných obdobiach, alebo sa týkajú všetkých premlčacích lehôt v súkromnoprávných vzťahoch, a to i lehôt, ktoré začali plynúť pred rozhodným obdobím a počas rozhodného obdobia neuplynuli“.

16. Touto otázkou sa naposledy zaoberal Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 249/2025-34 zo 17. júna 2025, v ktorom uviedol nasledovné: „Podstatou ústavnej sťažnosti bolo posúdenie záveru krajského súdu, že sporné ustanovenia (ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. - pozn.) sa aplikujú len na premlčaciu lehotu, ktorá uplynula v rozhodných obdobiach. Totožnú otázku výkladu sporných ustanovení riešil najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/99/2022 a sp. zn. 4Cdo/155/2023, na ktoré v ústavnej sťažnosti poukázal sťažovateľ. Najprv ju vyriešil v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/99/2022 z mája

2024 tak, že sporné ustanovenia sa týkajú všetkých premlčacích lehôt v súkromnoprávných vzťahoch, a to i lehôt, ktoré začali plynúť pred rozhodným obdobím a počas rozhodného obdobia neuplynuli. Od tohto právneho záveru sa najvyšší súd neodchýlil v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/155/2023 zo septembra 2024. V oboch rozhodnutiach ústavnou sťažnosťou namietaný právny záver krajského súdu, že ustanovenia o predĺžení 4 ročnej premlčacej doby nemožno aplikovať na plynutie premlčacej doby, ktorá v rozhodnom období neuplynula, výslovne označil za nesprávne právne posúdenie. Od tohto právneho záveru dovolacieho súdu nie je dôvod sa odchýliť. Je práve úlohou dovolacieho súdu ako najvyššej inštancie všeobecného súdnictva vykladať a aplikovať zákony, v súlade s právnymi závermi ktorého by mali sudy nižšej inštancie rozhodovať. K tomu možno doplniť, že ak znenie právnej normy pripúšťa viaceré výklady, tak nie je vylúčený špecifickými okolnosťami odôvodnený odklon súdov nižšej inštancie od rozhodnutí najvyššieho súdu, v ktorých je konfrontovaný právny záver vyjadrený. Krajský súd však opomenul prihliadnuť na už v čase jeho rozhodovania niekoľko mesiacov opakovane vyslovený právny záver najvyššieho súdu. O to menej je odchýlenie sa krajského súdu od právneho záveru najvyššieho súdu dostatočne odôvodnené. Krajský súd až vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti odkazuje na iné rozhodnutia najvyššieho súdu (4Cdo/197/2020 a 7Cdo/319/2021), z ktorých vyvodzuje, že spornú právnu otázku najvyšší súd vyriešil totožne ako on. To krajský súd vyvodzuje zrejme z toho, že najvyšší súd v týchto rozhodnutiach konštatoval, že sporné ustanovenia sa aplikujú na lehoty, ktoré začali plynúť pred rozhodným obdobím a v rozhodnom období uplynuli. Záver, ktorý z rozhodnutí najvyššieho súdu vyvodzuje krajský súd, nezodpovedá tomu, čo v nich najvyšší súd riešil. Keďže najvyšší súd posudzoval aplikáciu sporných ustanovení na lehotu, ktorá uplynula v rozhodnom období, a preto nemal dôvod a neriešil, či by sa aplikovali aj na lehotu, ktorá uplynula až po rozhodnom období. Nemožno z nich vyvodiť nič viac len to, že sporné ustanovenia treba aplikovať na lehotu, ktorá začala plynúť pred rozhodným obdobím a v rozhodnom období uplynula. Len z toho však nemožno vyvodiť, že by najvyšší súd vylúčil aplikáciu sporných ustanovení na ostatné prípady plynutia lehôt, a teda aj na prípady, keď lehota začala plynúť pred rozhodným obdobím a uplynula až po ňom. Práve naopak, právny záver najvyššieho súdu vyjadrený v krajskom súdom predostretých rozhodnutiach je zhodný s právnym záverom vyjadreným v neskorších sťažovateľom predostretých rozhodnutiach. To, že pre aplikáciu sporných ustanovení je rozhodujúce to, že premlčacia lehota musí v rozhodných obdobiach uplynúť, výslovne z ich znenia nevyplýva. Krajský súd to vyvodil z doslovného znenia spojenia „uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu práva“ v spojení so znením dôvodovej správy. K tomu možno mať z hľadiska skladby vety výhradu. Argument krajského súdu, že v hypotéze právnej normy vyjadrené slovné spojenie „uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu práva“ definuje lehotu, na ktorú sporné ustanovenia treba aplikovať tým, že musí v rozhodných obdobiach uplynúť, by bol logický, ak by na túto hypotézu nenadväzovala aj druhá dispozícia sporného ustanovenia. Podľa písm. b) sporného ustanovenia „Lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.“. Ak by pre krajský súd rozhodujúce slovné spojenie definovalo to, že premlčacie lehoty musia uplynúť, tak by v jednej vete bola dvakrát vyjadrená totožná podmienka aplikácie sporného ustanovenia, t. j. že lehota musí uplynúť. Najprv časom budúcim, že ich uplynutím by došlo k premlčaniu, a potom časom minulým, že už uplynuli. Ako príliehavejší k obom dispozíciám spornej právnej normy sa tak javí výklad, že spojenie „uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu práva“ definuje všeobecne iba lehoty, s uplynutím ktorých zákon spája premlčanie práva. Treba súhlasiť s krajským súdom a zúčastnenou osobou, že zmyslom sporných ustanovení bolo reagovať na obmedzené možnosti domáhať sa práv na súde v dôsledku protipandemických opatrení. No s ich argumentom, že protipandemické opatrenia obmedzili uplatnenie len tých práv, ktoré sa premlčali v rozhodnom období, nemožno bezvýhradne súhlasiť. K tomu možno uviesť, že obmedzené možnosti nemali len tí, ktorých práva sa v rozhodnom období premlčali, ale rovnako aj tí, práva ktorých sa premlčali až po rozhodnom období. Pri právnom závere krajského súdu, že sa predĺžilo len plynutie v rozhodnom období uplynutých premlčacích lehôt, by v súvislosti s protipandemickými obmedzeniami boli zvýhodnení tí, ktorých právo sa premlčalo posledný deň rozhodného obdobia tým, že premlčacia doba by sa predĺžila (o 35 a 41 dní), oproti tým, ktorých právo sa premlčalo deň po skončení rozhodného obdobia, keďže premlčacia doba by bola fakticky skrátená (o 35 a 41 dní). Krajský súd sporné ustanovenia vyložil v rozpore s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu. Týmto zjavne mylným výkladom a neaplikovaním zákona o

opatreniach došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Došlo tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jeho práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu“.

17. Dovolací súd potom uvádza, že pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

17.1. Vzhľadom na čl. 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

17.2. Požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s čl. 3 CSP zaradzujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

18. Z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 249/2025-34 zo 17. júna 2025 potom vyplýva záver, že „ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ako aj zákona č. 91/2021 Z. z.) sa týkajú všetkých premlčacích lehôt v súkromnoprávných vzťahoch, a to i lehôt, ktoré začali plynúť pred rozhodným obdobím a počas rozhodného obdobia neuplynuli“. Vzhľadom na závery ústavného súdu v označenom náleze (ako i v tomto smere jeho poukaz na závery ním označených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v tejto otázke) možno uvedenú právnu otázku označiť ako súdnou praxou dovolacieho súdu za ustálenú.

19. Hoci potom žalobca podal dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ním nastolenú právnu otázku (vyabstrahovanú dovolacím súdom z obsahu jeho dovolania) možno označiť za dovolacím súdom vyriešenú, a preto ak sa odvolací súd (i súd prvej inštancie) odklonil pri jej riešení od tejto ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, založil tým dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. Najvyšší súd dodáva, že sa pri posudzovaní dovolacej právnej otázky nemôže zamerať len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izolovať sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne

posúdenie) podľa 432 CSP sú „spojené nádoby“, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je potrebné brať do úvahy aj dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Teda na jednej strane je potrebné pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020).

21. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu/práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa strane poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch, ak riadne splní zákonné podmienky prípustnosti, pričom dovolateľ tieto podmienky splnil. Každopádne dovolateľ podľa dovolacieho súdu splnil podmienky na to, aby najvyšší súd pristúpil k vecnému prejednávaniu jeho dovolania, ktoré z jeho strany nemohlo byť odmietnuté len preto, že dovolateľ vyššie nastolenú právnu otázku označil ako doposiaľ dovolacím súdom neriešenú (hoci táto vyriešená už bola) a preto dovolanie podal podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (namiesto § 421 ods. 1 písm. a/ CSP), navyše za stavu, kedy sa sudy nižších inštancií pri jej riešení odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (a teda z tohto dôvodu bolo podané dovolanie aj dôvodné).

22. So zreteľom na doposiaľ uvedené dovolací súd uzatvára, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd (i súd prvej inštancie) odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a preto je dovolanie žalobcu, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP dôvodné. Napokon i samotný odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že „... ak by došlo k predĺženiu lehoty, ako argumentuje žalobca, nárok by premlčaný nebol...(viď bod 2. 2. tohto uznesenia)“.

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.